

ephem'era't

sıradanlığın fisiltısı

Ne Yeni Ne Normal
Salgın Ve Aşı
Önce Merak Vardı
Çocuk Edebiyatında Duygular

EDİTÖR'DEN

*Herkese merhaba,
Ephemeral dergi olarak ders
kapsamında çıktığımız dergi
yolculuğuna naçizane alana
katkıda bulunmak adına,
cocukbogazici sitesinde devam
etmeye karar verdik. Dergimize
ana bölümler ekledik ve bu
bölümler için yazarlarımızla
anlaştık. Yazarlarımızın her
birine ve siz okuyucularımıza da
bize verdiğiniz destekten ötürü
teşekkürlerimizi sunuyoruz. Her
ay birlikte olmak dileğiyle.*

Betül Polat

Sena Mualla

Perihan Akyol

Görüş ve önerileriniz bizim için değerli. Yorum ve önerileriniz için bize mail adresimizden ulaşabilirsiniz.

 ephemeraldergi@gmail.com

 www.cocukbogazici.com

İÇİNDEKİLER

1

Ne Yeni Ne Normal

4

Çevrimiçi Öneriler

5

Salgın ve Aşı

7

Kendine Güvenen Çocuk

9

Önce Merak Vardı

13

Duygular ve Çocuk Edebiyatı

15

Çocuklara Hobi Kazandırmak

PSİKOLOG EMİNE ÜNLÜ

NE YENİ NE NORMAL

KARANTİNADAN YENİ NORMALE

İçinden geçtiğimiz karantina süreci yakın zamanda yerini “yeni normal” olarak tanımlayabileceğimiz bir döneme bıraktı. Eskisi gibi evlere ve yaşadığımız şehirlere mahkum değiliz. Bir takım önlemler dahilinde bazı ritüellerimizi, eski alışkanlıklarımızı yada zorunluluklarımızı hayatımıza tekrar adapte edebileceğiz. Başlangıçta eve kapanmak ve alıştığımız günlük hayatın ritüellerinden vazgeçmek ne kadar zor olduysa, tekrar geri dönmenin de bir o kadar zorlu tarafı olacaktır.

Söz konusu çocuklar olduğunda günlük hayatta olan değişimler her zaman daha fazla üzerine düşünölesi bir konu oluyor. Farklı gelişim ve kişilik özelliklerine sahip çocuklar uzunca bir süreyi evde daha kısıtlı olanaklarla geçirdikten sonra, şimdi kreşlerin, bazı zorunlu ya da önem teşkil eden etkinliklerin, ve izin verilen zamanlar için de olsa artan sosyal olanaklara geçiş sürecinin tam da içindeler. Pek çoğu normalleşmeyi heyecan ve sabırsızlıkla beklemiş dahi olsa, bu geçişin arka planında korkuların, kaygıların, zorlukların olmadığını düşünmek fazla iyimser bir bakış açısı olur.

Öncelikle evlere kapanmamıza sebebiyet veren virüs gerçeği bu yeni normal sürecinin de hala geçerliliğini koruyan

bir değişkeni. Çocuklar da zamanında bizi sıkı bir şekilde evlere kapatan virüsün hala süren tehdidine rağmen dış dünyayla daha fazla temas kurmaya başladığımızı bilmeliler. Yani bu 'Yeni Normal' söz öbeğindeki “yeni” vurgusunun aslında hayatımıza yeni gelen ve henüz gitmeyen bir duruma göre şekillenmenin önemini hatırlattığını unutmamalı. Otoritelerce hayatımızın belirli oranda normalleşmesine alan açılmış olsa da, bu büyük ve sıra dışı değişime her çocuğun adapte olma konusunda kendine has bir hızı ve süreci olacaktır. Yani aslında genel bir normalleşme çerçevesi içinde her çocuk ve genç kendi “yeni normalini” kendi keşfetmek isteyecektir.

ÇOCUK VE ADAPTASYON

Çocuklar her büyük değişime ayak uydurma sürecinde çevrelerindeki yetişkinlerden bekleyecekleri gibi, kendi adaptasyon hızlarına alan açılmasına, devam eden kaygılarının anlaşılmasına, hala süren tehditleri inkar etmek isteyen yapılarına sınırlar konulmasına dair büyük bir beklenti ve açlık içinde olacaktırlar. Bunca zaman bir tehdit oluşturan dış dünyanın, bir anda güvenli bir yer olarak çocuğun zihinde konumlanması elbette hiç kolay değil. Dış dünyaya dair devam eden kaygılarının olması, dışarıya çıkmayı reddetmeleri, evde kapalı kalmayı sürdürme arzusu içinde olmaları dahi

beklenebilecek bir durum. Bu süreçte onların hızına eşlik etmek, kendi 'yeni normal'lerini keşfetmeleri, kısıtlılıklar ve açılmalar konusunda değişimler yaşarken bu süreçte kendilerinin de kontrolünde değişen bazı durumların olabileceğini hissetmeleri önemli.

Bu süreç ilişkiler açısından da oldukça kafa karıştırıcı bir dönemi beraberinde getiriyor. Virüsün yayılmasının en büyük faktörünün insan teması olması, sağlıklı bir ruhsallık için en önemli faktör olan insan teması ve ilişkisellik kavramlarının anlamlarını epey karıştırdı. Artık bize iyi gelen ilişkiler aynı zamanda bize zarar da verebilir ya da tam tersi, biz sevdiğimizlere istemeden zarar verebiliriz. Bu gerçek insan ruhsallığı için sindirilmesi kolay bir durum değil.

Ve şimdi çocuklar bu sindirilmesi zor gerçeği iç dünyalarında bir şekilde taşıırken tekrar insan temasına açılmayı deneyimliyorlar. Bu durumun içsel çatışmalarını arttırması dolayısıyla artan sosyal imkanlardan keyif almakla beraber kaygılarının da güçlenmesi çok olası bir durum. Bu olası kaygıları ve kafa karışıklıklarını fark etmek ve gerçekliği inkar etmeden, çocukların ilişkilerde belirginleşen bu ikircikli durumla baş etmelerini kolaylaştırmak, onların bu yeni sürece adapte olmasını da kolaylaştıracaktır. Bu süreçte artan ilişkisel deneyimlerin geti-

rebileceği bir başka kaygı ise, bir süre için ara verilen ilişkilerin hala güvenli, eskisi gibi sağlam ve güçlü kalıp kalmadığı ile ilgili endişelerdir. Hepimiz karantina sürecine çok hızlı ve ani bir geçiş yaptık ve devam eden ilişkilerimizden güvenli bir şekilde ayrılmamızı sağlayacak iyi bir vedalaşmayı gerçekleştiremedik. Şimdi yeniden bir araya geldiğimiz bu süreçte çocuklar fiziksel olarak yakın kalamadıkları zamanda karşı tarafta ne tür değişiklikler olduğunu, kendisine olan bakışın değişip değişmediğini merak edecektir.

"Artık bize
iyi gelen
ilişkiler aynı
zamanda
bize zarar
da verebilir"

Özellikle de bu süreçte farklı yollarla (telefon, online görüşmeler gibi) temasını sürdürmekten vazgeçen çocuklar için başkalarının zihnindeki yerleri hakkındaki endişeler daha güçlü olacaktır. Bu kaygı da yeniden temas kurulduğunda zorlayıcı davranışlara dönüşebilir. Örneğin, karantina döneminde çok sık temasa geçmediği bir aile yakınına tekrar görmeye başladığında, hala eskisi

gibi sevilip sevilmediğine ya da merak edilip edilmediğine dair bir endişe geliştirip, o kişiye saldırgan davranışlarda veya sınırı zorlayan temaslarda bulunabilir. Bu tip davranışlar ivedilikle sınırlandırılrsa da çocuğun bu davranışları sergilediği kişilerle olan ilişkilerine dair kaygıları, öfkeleri ve özlemleri konuşulup hissettiklerinin anlamlı olduğunu deneyimlemeleri sağlanabilir.

Küresel olarak oldukça dinamik, olumlu/olumsuz pek çok gelişmeyi barındıran zor bir sürece hayatımızı devamlı adapte etme deneyimi yaşıyoruz. Çocuklar hayatlarında sabitliğe, sağlam bir zemine, güven duygusunu veren tekrar ve düzene daha çok ihtiyaç duyduğu için kuşkusuz bu süreç onlar için çok daha kafa karışıklığı yaratıyor.

Olumlu açılımlarda bile her yeni deneyimde olduğu gibi, çocukların kaygılarının, korkularının tetiklenmesi içten bile değil. Bu korkulara ve kaygılara kayıtsız kalmadan, kapsayıcı bir tutumla yaklaşmak ise çocukların kendi normalleşme süreçlerini keşfedip sağlıklı bir adaptasyon süreci sağlamaları için çok kıymetli.

Çocuklar hayatlarında sabitliğe, sağlam bir zemine, güven duygusunu veren tekrar ve düzene ihtiyaç duyarlar.

ÇEVİRİMİÇİ ÖNERİLER

DANCE PARENT 101

Çocuğunuzla beraber dans etmek için bu adresin Youtube kanalını takip edebilirsiniz. Dansların farklı temaları mevcut. Örneğin; renk, şekil, çiftlik hayvanları gibi. Haydi keyifle öğrenelim:)

DRIVE AND LISTEN

Bu site sayesinde farklı şehirleri gezebiliyorsunuz, ayrıca şehrin yerel radyosu da size eşlik ediyor. Sena'nın gezmeyi en sevdiğim şehir Roma.

EĞİTİMPEDIA

Ali Koç'un kurucusu olduğu fikir platformu çocuğa, çocukluğa, ebeveynliğe, eğitime, eğitimcilere ve okullara dair güncel bilgiler, araştırmalar, deneyimler ve hikayeler sunuyor. Eğitimle ilgili birçok haberin çevirisi mevcut. Haberdar olmak için platformun Instagram ve Twitter adresini de takip edebilirsiniz.

SALGIN VE AŞI

UZ. DR. BAHAR KURAL, PHD.

Pandemi Nedir?

Sağlık ile ilgilenen uzmanların en büyük korkularından biri salgınlardır. Epidemiyoloji terimi; bir topluluk veya sınırlı bölgede görülen salgınlar için kullanılır. Epidemiyoloji "salgın bilimi" olarak ortaya çıkmışsa da, sonrasında toplumlarda sağlıkla ilişkili durumların ve olayların saptanması, dağılımının ve nedenlerinin incelenmesini amaçlayan bir bilim dalına dönüşmüştür. Pandemi ise artık hepimizin bildiği gibi, birçok ülkede, hatta tüm dünyada görülen salgına verilen isimdir.

Aşılar, her yıl milyonlarca hayat kurtarmaktadır. Aşılama, enfeksiyon hastalıklarına karşı en başarılı ve uygun maliyetli sağlık müdahalelerinden biridir. Aşılama sadece çocuklar için değildir. Her yaşta, kişilerin bağışıklığını destekleyecek aşı uygulamaları bulunmaktadır.

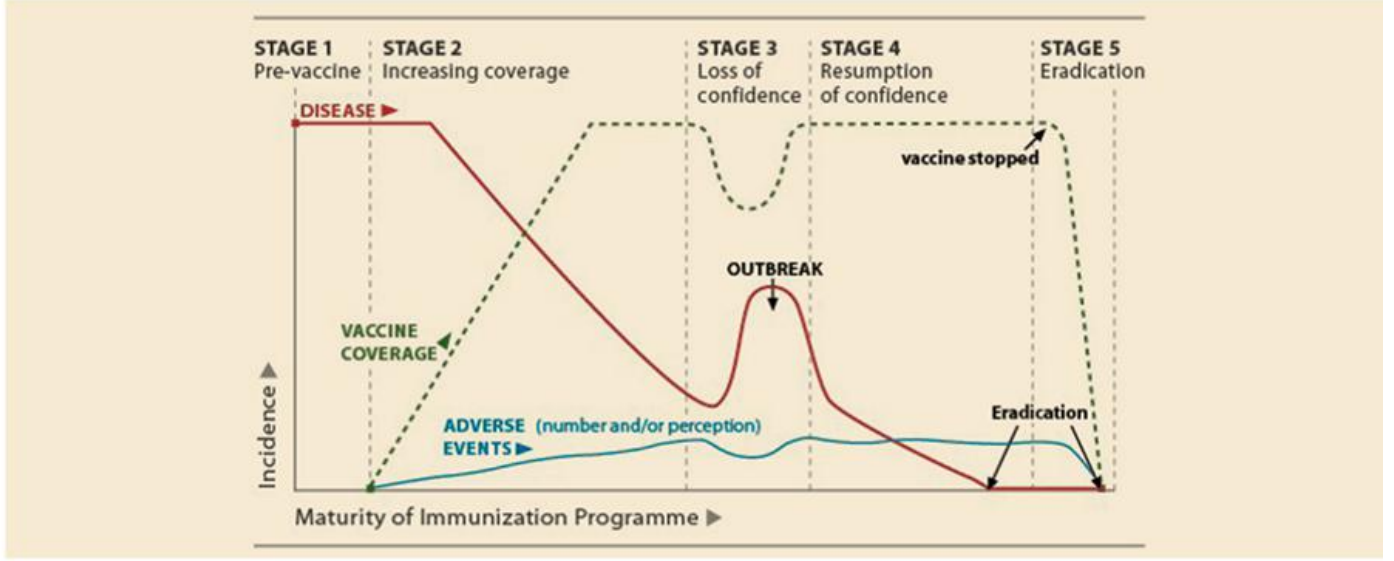
Toplumsal Bağışıklık Nedir?

Toplumda bir hastalık etkeninin salgın oluşturmaması için, o toplumda bir "toplumsal bağışıklığın" oluşması gereklidir. Toplumsal bağışıklığın aşı yoluyla oluşturulması için, toplumda belli bir oranda nüfusun aşılama gerekir. Bu orana "toplumsal bağışıklık eşik değeri" denilmektedir. Bu eşik, kızamık hastalığı için %93-95'dir. Toplumda başarılı bir aşılama programı yürütülemez ise, salgınlar kaçınılmazdır.

Aşı-hastalık-salgın ilişkisi aşağıdaki grafikte daha iyi anlaşılacaktır. Bir hastalık ortaya çıktığında, etkene karşı bir aşı geliştirilene dek, hastalık salgın şeklinde toplumda görülmeye devam eder (Evre 1- Aşı öncesi dönem).

Yapılan çalışmalarla etkili bir aşı bulunduğunda, toplumda aşılama başlar ve hastalık görülme sıklığı zamanla azalır (Evre 2- Aşı kapsamının artması).

Fig. 2. Pattern of perception of vaccination

Source: Adapted from Chen RT, Rastogi SC, Mullen JR, Hayes SW, Cochi SL, Donlon JA, et al. The Vaccine Adverse Event Reporting System (VAERS). *Vaccine*. 1994 May;12(6):542-50

Kaynak: World Health Organisation (2017). Vaccine Safety And False Contraindications to Vaccination-Training Manual.

Tüm toplumda aşılanaabilecek kişiler aşılandığında, bağışıklıkta eşik düzey aşılır, hastalık kontrol altına alınır.

Bir süre sonra, hastalık o kadar azalır ki, toplumda bu hastalığın yok olduğu kanısı oluşur. Aşı kararsızlığı, karışıklığı toplumda görülebilir (Evre 3). Bu dönemde toplumda aşılama oranı düşer, toplumsal bağışıklık azalır ve bu etkenin yarattığı bir salgın daha ortaya çıkar.

Hastalık görülme sıklığı ne zaman azalır?

Salgın süresinde ve sonrasında aşılarla olan güven yeniden oluşur. Toplumda aşılama oranı tekrar yükselir, bununla beraber hastalık görülme sıklığı azalır (Evre 4). Hatta o kadar azalır ki, toplumda bir süre sonra bu hastalık hiç görülmez.

Hastalık etkeninin yapısına bağlı olarak, etkin aşılarla ile etken dünyadan silinebilir. Buna "eradikasyon" denilmektedir (Evre 5). Çiçek hastalığı (Variola virus/ Smallpox) 1979'da eradike edilmiş, bilim ve insanlık için büyük bir zafer kazanılmıştır. Dünyada bu hastalığa karşı aşılamaya artık son verilmiştir.

Oral çocuk felci aşılmasının (Oral Polio Aşısı-OPV) başarı ile uygulanması, dünya çapında çocuk felci enfeksiyonu görülme sıklığı 2006 yılında % 99 oranında azaltmıştır. Ülkemizde son çocuk felci olgusu 1998'de görülmüştür. Polio hastalığının da dünyadan silinmesi ufukta görülmektedir.

Coronavirüs pandemisinin de bu evrelerden geçip, eradike olduğu günleri en kısa zamanda görmek hem sağlık çalışanlarının, hem de tüm toplumun ümididir.

KENDİNE GÜVENEN ÇOCUK

ÖZ GÜVEN SERÜVENİ

Doğumdan hemen sonra, çocuklar baş döndürücü bir hızla yeni beceriler edinirler. Bu becerileri kullanma konusunda da güven kazanmaya başlarlar. Fakat çocuklar büyüdükçe kendilerine duydukları güven, edindikleri beceriler kadar önemli hale gelir. Çocuklar bu becerilerini geliştirmek için kendi yeteneklerine güvenmeleri gerekirken, aynı zamanda bir konuda başarı yakalayamadıklarında da bununla başa çıkabilirler. Başarılı ve başarısız olma durumunda her ikisini de deneyimleyerek ve zaman zaman bunlarla başa çıkarak sağlıklı öz güven geliştirirler. "Ebeveynler bu 'öz güven serüven'ine nasıl katkı sağlayabilir" sorusundan yola çıkarak, atılabilecek altı temel adımı sizinle paylaşmak istiyoruz!

1 **Çocuğunuz için model olun:**

Yüzde yüz güven hissetmeseniz bile! Çocuğunuza iyi bir model olmak için yaptığınız işe karşı pozitif hisler besleyin ve bu hisleri davranışlarınıza yansıtın. Bu 'mükemmel bir iş' gibi davranmanız anlamına gelmez. Endişelerinizi kabul edin ve yaptığınız şeyin pozitif yönlerine odaklanın.

2 **Kusurları kucaklayın.**

Çocukların sosyal medyaya maruz kalmaları onların 'mükemmel' algısını da etkiliyor. Çocuğunuzun ekran süresini azaltmasına yardımcı olmakla beraber, bu görüntülerin gerçeği yansıtmadığını, her insanın kusurları olduğunu ve bu kusurlarla beraber her insanın özel ve 'güzel' olduğu mesajını çocuğunuza verin.

3 **Çabalarını kutlayın**

Sonuç ne olursa olsun çabalarından gurur duyduğunuzu bilmelerini sağlamak önemlidir. Yeni beceriler geliştirmek çok çaba gerektirir ve sonuçlar her zaman harika olmaz. Bu nedenle çocuğunuzun çaba gösterdiği işe değer verdiğinizi hissettirin, onunla zaman geçirerek bu değeri onlara gösterin.

4 **Hedef belirleyin**

Hedefler belirlemek ve onlara ulaşmak çocukları güçlü hissettirir. Başarmak istediği şeylerin bir listesini yapmaya teşvik ederek çocuğunuzun isteklerini ve hayallerini gerçekleştirmesine yardımcı olun.

5 **Sevginizi gösterin**

Ne olursa olsun, onu sevdiğinizi çocuğunuza hissettirin. Sadece 'sizin' hoşunuza giden bir davranış sergilediğinde değil, içten içe onaylamadığımız bir hareket sergilediğinde de, her koşulda ve her yerde çocuğunuza sevginizi hissettirin.

6 **Hata yaptığınızda üzülmeyin.**

Çocukların herkesin hata yaptığını görmelerine yardımcı olun. Önemli olanın hatalardan yola çıkarak yeni yollar öğrenmek olduğunu hissettirin. Hata yaptığınız zaman bunu 'geri bildirim' olarak kabul edin ve bunu çocuğunuza da hissettirin.

ÖNCE MERAK VARDI

EFRUZE ESRA ALPTEKİN

Merhaba!

Merhaba diyerek başlamak istedim. Çünkü bu bir karşılaşma, biz şu an burada karşı karşıyayız. Simasını, sesini bilmediğim ve belki de simamı sesimi bilmeyen birisi ile karşı karşıyayım. Yazı eylemi, okunmadığı zaman canlılığını dondurup beklemeye alan, okunduğu zaman buzlarının çözülüp, canlılık özelliği kazanan bir karşılaşma imkanı barındırıyor içinde. Yani demem o ki, ben bu satırları yazdım diye değil, birimiz yazdı diğerimiz de okumaya davrandı diye bir karşılaşma gerçekleşiyor. İşte bu karşılaşmayı fark etmenin, sanata felsefe ile bakmanın ilk kapısı olduğunu düşünüyorum. Çünkü; sadece yazma eylemi değil, tüm sanat eserleri içlerinde donmuş bir karşılaşma imkanı barındırıyor. Bu karşılaşmanın gerçekleşmesi, sanatın canlanmasını, canlanması da etkileşime girip, bakan kişiye etki etmesini sağlıyor. Sanatla etkileşimi artan bireylerin ve sanatla etkileşimi artan bireylerin arttığı toplulukların, daha yaşanılır bir dünya inşa edeceklerine inanıyorum. Bu sebeple sanata bakmak, sanatla karşılaşmak için bir talepte bulunmak gerektiğini, hatta sadece sanata bakmak değil, sanata felsefe ile bakmak için felsefi bir tavır peşinde olmak gerektiğini düşünüyorum. “Sanata Felsefe ile Bakmak” insan hakları ve değer felsefesi konusunda çokça insana rehber olmuş, çokça insanın kendi kendisine rehber olmasına imkan açmış felsefe profesörü İoanna Kuçuradi'nin bir ifadesi ve çok beslendiğim bir eserinin adı. Ben de bölümümüze “Çocuklar için Sanata Felsefe ile Bakmak” adını vermek istedim. Çünkü bir sanat eleştirmeni ya da sanatçı değilim, lakin felsefe ile oynayan, oyunlarla felsefe yapan ve bunu mütemadiyen çocuk dostları ile birlikte deneyimlenen birisiyim.

Sanat ile oyunun hamurunun birbirine çok benzediğini, çoğu zaman iç içe geçtiğini düşünüyorum. Sanata katılmayı, kapılmayı, ama sanat karşısında pasif seyirciler olmayı değil, katılımcı, aktif bireyler/oyuncular olmayı önemsiyorum. Sanat eseri ile etkileşime giren, sanat eserinin sorduğu soruları duyabilen, kendisi de sanat eserine sorular sorma cesareti gösterebilen bireylerin oluşturdukları topluluklara ulaşmak için, çocuk kavramının ve çocukluk döneminin hususi olarak önemsenmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü sadece öğretmen ya da ebeveyn olduğumuz için değil, hayal ettiğimiz o güzel yarınlara ulaşmamızı sağlayan bireylere alan açabilmemiz için ‘çocuk için’, ‘çocukla beraber’ yaklaşımını bir duruş olarak benimsemek zorundayız. Birey dediğimiz varlık, on sekiz yaşından sonra birden bire var olmaz. Bireyi çocuğun büyümüş hali olarak değerlendirmek, ya da çocukları küçük bireyler olarak değerlendirmek yerine, kendinde gerçekliği olan bir dönem olarak çocukluğu kabul etmeli, saygı göstermeliyiz. Çocuğa saygı göstermek için, çocuğun kendine ait dünyasına, edebiyatına, sanatına alan açmalı, açılan alanı zenginleştirmeli, çocuğa ulaşmasını sağlamalıyız. Çünkü yetişkinden neyi talep edip temeyeceğini belirleme sorumluluğunu almasını beklemekle birlikte, çocuğa talep etmesi için imkanlar sunma noktasında da yetişkinlerin sorumluluğu olduğunu düşünüyorum. Burada söz konusu ettiğim imkanlar sunma sorumluluğu, her şeyin belirli bir şekilde sunulduğu sert bir denetim mekanizması anlamında değil, alan açma, olanak yaratma, karşılaşma imkanı sunma anlamındadır.

Joan Miro
Rakamlar ve
Güneşin Önünde
Köpek

Joan Miro
Horoz

Joan Miro
Bahçe

Joan Miro
Günün Doğumu

Joan Miró
Aynalı Kadın

Çocuğa saygı duymak noktasında ilk ayırmak istediğim ve süreç boyunca kullanmaya dikkat edeceğim tavır, çocukça ile çocuk için ayrımı. Çocukça ifadesini, çocuğa bir şey anlamaz önyargısı ile yaklaşan, çocuklar tarafından da çokça reddedilen muamele ve bu muamele ile üretilmiş eserler için kullanacağım. Çocuklar için derkense, çocuğun gelişim dönemi göz önünde bulundurularak, fakat bütün çocuklarında tek tip bir gelişim dönemi bilgisinden ibaret olduğu yanılığımıza kapılmadan, sürekli devam eden bir anlama çalışmasından bahsedeceğim.

O sebeple de bu bölümde çocukça olan eserleri ve eylemleri konu edinmek yerine, 'çocuklar için sanatı' birlikte anlamayı talep ediyorum.

'Merak geliştirilebilen, köreltilebilen, gelişmesi ve körelmesine göre bizim bir şey ile temas tarzımızı değiştiren duygu.'

Her şeyden önce, sanata felsefe ile bakmak noktasında ilk ele almamız gereken konu merak diye düşünüyorum. Karşılaşmaları meraklı kılmak, sanat eseri ve çocuk arasındaki etkileşimde bize düşen sorumluluk olabilir. Merak, bir şeye bakmamızı, orada olan bir şeyi görmemizi, ya da aramamızı sağlayan en temel duygu. Merak geliştirilebilen, köreltilebilen, gelişmesi ve körelmesine göre bizim bir şey ile temas tarzımızı değiştiren duygu. Bu noktada da İlhan İnan'ı ve "Merak Felsefesi" çalışmalarını dikkate almak faydalı olabilir. Çünkü merak, üzerine derinlemesine çalışılacak ve geliştirilecek, kişinin kendi kendine kontrol etmeyi öğreneceği bir eğitime dönebilecek derinlikli bir alan. Peki merak oluşur mu, oluşturulur mu? Bireylerin sadece içlerinden gelen bir merak dürtüsüne göre yaşadıklarını varsayarsak, meraktan beslenmeyi arttırmak adına, geliştirmemiz gereken inceliklerden ya da birtakım sorumluluklardan kaçınabiliriz. Doğuştan gelen ilgi alakayı yadsımamakla birlikte merakın geliştirilebilen bir şey olduğunu, bu sebeple de imkanların önemli olduğunu düşünüyorum. Çocuğun kendisinde merak uyandıracak, kendisini içine alacak sanat çalışmaları ile karşılaşması, bu anlamda önemli bir imkan alanı oluşturmaktır.

Gelişim dönemi özelliklerini ve ihtiyaçlarını dikkat etmeye özen gösterebiliriz. Zira insan ile çalışan bir çok düşünür de bu konunun altını çizer. Platon(M.Ö 428-348) Devlet kitabının ikinci bölümünde, eğitimden önce masalın, idmandan önce müziğin önemini vurgular, öneminden ötürü de “çocuğa neyi ne zaman, nasıl anlattığın önemli” der. Çocukluk döneminde mecazların anlaşılmasından ötürü, anlatılan tragedyalardaki konuların çocukların kişiliğini olumsuz bir yönde etkileyebileceğini vurgular. Bu sebeple çocuklar için sanatta öncelikle somut ve soyut dönemine göre bir karşılaşma imkanı oluşturulmasının ve bu karşılaşmanın olumsuzlama üzerinden değil, olumlama üzerinden olmasını önemsiyorum. O yüzden sanatla somut bir buluşma örneği olarak sevdiğimiz bir oyunu örnek verip bugünlük burada veda edelim; görsel olarak içinizi karartmayan somut nesnelere ya da belirgin portreleri bulunan tabloları seçin ve sonra çocuklarınızla beraber seçtikleriniz eserleri beden formunuzla taklit edin.

Sadece eserde konumlanma üzerinden basit bir fotoğraf karesi oluşturmakta olabilir veyahut imkanlar dahilinde her türlü aksesuar ve kıyafetle tabloya benzemeye çalışmak da olabilir. Sadece bu kadar bir etkinlikle günlük hayatımız sanatsal bir dokunuş kazanmış olur, ilerleyen dönemlerde aynı eserle tekrar karşılaşp, bu beden formunda ne hissettiğini ne düşündüğünü sorabilir, daha da sonraki dönemlerde eserin felsefesini anlamak için, sorular üzerinden diyalog geliştirebiliriz.

Yeter ki sanattan beslenmek için çok zengin olduğumuzu unutmayalım. Kendileri ile karşılaşmamızı ve üzerindeki buzların bir kere de bizim için çözülmesini bekleyen o kadar çok kıymetli eser var ki, bakmaya yetişemeyiz. Resim alanında benim şahsi olarak içine girmeyi çok sevdiğilerimden birisi Joan Miro.. Başka bir yazı da, belki bir sinema filmine felsefe ile bakarız, belki de kağıt katlama sanatına, kim bilir, bakmaya devam edenler görebilir.

DUYGULAR VE ÇOCUK EDEBİYATI

Büşra Tilkici

Duygular hepimizin hayatının birer parçasıdır. Kimi zaman baş edilmesi zor kimi zaman bizi pozitif etkilenen bir unsurdur. Hayatımızı bu kadar etkileyen duyguları görmezden gelmek veya onu anlamaya veya tanımaya çalışmamak mümkün olmasa gerek. Biz yetişkinler için duygular ne kadar önemliyse erken çocukluk döneminde duyguları deneyimleyen ve onları kavramaya çalışan çocuklar için de aynı öneme sahiptir. Bu sebepten olsa gerek sosyal-duygusal gelişim ve sosyal-duygusal öğrenme konuları son zamanlarda daha da dikkat çeker hale gelmiştir. Sosyal ve duygusal öğrenme oldukça derin bir konudur. Ancak temel olarak çocukların duygularını tanıma, düzenleme, olumlu ilişkiler başlatma ve sürdürme, sorumlu kararlar alabilme, sorunlara çözümler getirebilme yeteneği olarak açıklayabiliriz (Bredenkamp, S., 2015). Bir diğer ifade ile sosyal yeterlilik de diyebiliriz. Özel olarak söylemek gerekirse duygusal gelişimde çocuklar hem kendilerinin

hem de başkalarının duygularını tanımaya, anlamaya, anlamlandırmaya, ifade etmeye ve bu duyguları düzenlemeye başlarlar. Bu gelişim süreci içerisinde bebekler önce herkesin kendileri gibi hissettiğini düşünürler. Büyüdükçe başkalarının duygularını da fark eder ve onlara ilgi gösterir (Washington State Early Learning and Development Benchmarks, 2009). Daha önceki sayıda çocuk kitaplarının çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine nasıl katkıda bulunabileceklerine ilişkin konuşmuştuk. Şimdi de “Peki biz bu gelişim boyunca çocuklar, duygular ve kitapları bir bütün olarak nasıl görebiliriz? Duyguları nasıl ele alabilir ya da hem kendimizi hem de çocuklarımızı nasıl destekleyebiliriz?” sorularına yanıtlar arayacağız. İlk haftamızın konusu, çocukların kendilerine özgüveni ve benlik saygısı. Öz güveni ve benlik saygısını nasıl arttırabileceğimize ilişkin kitap önerdiğimiz bir sonraki sayfada.

İşte Ben!

İlk kitabımız; Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'ndan çıkan İşte Ben! isimli resimli çocuk kitabı. Kitabımızın yazarı Stephanie Moss, çizeri Gail Yerrill ve çevirmeni Anıl Ceren Altunkanat. Kitabımız, ormanda gezintiyeye çıkan bir farenin yolculuğu sırasında karşılaştığı hayvanlarla kendini kıyaslamasını anlatıyor. Örneğin, faremiz önce kaplanla karşılaşıyor. Onun kahverengi tüylerinden, çizgili oluşundan ve kürkünden bahsedip ardından kendi özelliklerine dönüyor. Kahverengi tüyleri, çizgili bir kürkü olmamasına üzülme yerine çimlerin arasında görünmeden saklanabilen vücudunu anlatıyor.

**“Kocaman ve güçlü olmayabilirim...
ve upuzun da değilim.**

İşin aslı dostlar, tüm hayvanlar içinde en miniği benim!”

Gibi ifadeler ile hem kendini başkalarıyla karşılaştırıyor hem de bunu yaparken kendini, benliğini, görünüşünü nasıl kabul ettiğini gösteriyor. Çocuklar kendi bedenlerini ve duygularını tanımaya başladıkları erken yaşlarda çevrelerine karşı da büyük bir merak içindedirler.

Kendilerinde olan ve olmayan şeyleri dikkatle takip ederler. Eğer hayatlarının ilk dönemlerinde kendilerine dair özgüvenleri ve benlik saygıları olumlu olarak desteklenirse sonraki yıllarda bu beceriyi daha iyi kullanabilirler. Sizler de İşte Ben!'i okurken çocuklarınızla her bir hayvanın özelliklerine, yüz ifadelerinden onların o an hissediyor olabilecekleri duygulara dair sohbetler başlatabilir, farenin sahip olduğu (belki kiminin küçümseyeceği ama onun hayatını kurtarabilecek) özelliklere ve onun bunlara yönelik olumlu tepkilerine dikkat çekebilir, böylece hem sosyal anlamda hem de duygusal anlamda çocukları destekleyebilirsiniz. Hatta birlikte “Benim Hakkımda Bir Kitap” (Thomas, 2018) deneyimi planlayabilir, bu plan dahilinde çocuğunuzun kim olduğuna, ne hissettiğine yönelik çizimler yapmasını isteyebilirsiniz.

Bir sonraki sayıda görüşünceye dek, benlik algısına yönelik okuduğunuz kitapları benimle paylaşırsanız çok mutlu olurum. Bana instagram (kitabimsiseyler) ya da mail adresim (busra.tilkici@hotmail.com) üzerinden ulaşabilirsiniz.

Sevgilerle,
Kitapla kalın!

 kitabimsiseyler

Kaynakça

Bredenkamp, S. (2015). Erken Çocukluk Eğitiminde Etkili Uygulamalar. Nobel Yayınları.

Moss, S. (2017). İşte Ben! Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Thomas, B. (2018). Kendine Özgüveni ve Benlik Saygısını Arttırmak. B. Thomas içinde, Çocuklar için Duygularla İletişim Becerileri. Sola Unitas.

Washington State Early Learning and Development Benchmarks, State of Washington, 2005.

<http://www.k12.wa.us/EarlyLearning/Benchmarks.aspx>

ÇOCUKLARA HOBİ KAZANDIRMANIN EN TEMEL 5 YOLU

Evde kalma süremizin arttığı bu dönemde çocukların farklı ilgi alanları doğrultusunda yeni hobiler edinme ihtiyacı doğduğunu hemen her ebeveyn fark etmiştir. Alanlarında uzman kişiler tarafından ele alınan makalelerden derlediğimiz bilgiler ile hobi kazanmanın yollarını size aktarıyoruz.

1

Her çocuk farklı alanda ve seviyede gelişim gösterir. Çocuğunuza hobi kazandırmak için, yapmanız gereken ilk şey, farklılıklarına saygı duyarak onun ilgi alanlarını ve hoşlandığı aktiviteleri gözlemlemek olmalı. Kendi istekleriniz ve beklentileriniz doğrultusunda değil, onun yetenekleri doğrultusunda hareket etmelisiniz. Yönlendirmelerinizi onun aritmetik ya da sözel zekasına göre de yapabilirsiniz.

2

Çocuğunuzun hangi alanlara ilgisi olduğunu 2-3 yaşından itibaren gözlemleyebilirsiniz. İlkokul çağındaki çocuklar genellikle oyun temelli aktivitelerden hoşlanır. Çocuğunuz bu yaş grubundaydı resim, müzik, maket yapımı ya da yap-boz gibi hobiler onun için uygun olabilir. Lise çağındaki çocuğunuz için ise spor aktivitelerini düşünebilirsiniz. Çocukların sosyalleştiği bu yaşlarda onları, benzer alanlara ilgisi olan arkadaşlar edinmeye ve birlikte zaman geçirmeye teşvik etmek birçok açıdan yararlı olacaktır.

1-İLGİ ALANLARINI GÖZLEMLE !

2-YAŞ GRUBUNA GÖRE YÖNLENDİR !

3-HOBİYİ OYUN GİBİ GÖRMESİNİ SAĞLA !

4-ISRARCI OLMA !

5-EN ÖNEMLİSİ: HOBİSİYLE İLGİLEN !

Çocuğunuzun hobi edinmesini sağlarken onu zorlamak yerine yalnızca tavsiye vererek yönlendirmelisiniz. Hobi, çocuğın kesinlikle keyif aldığı bir aktivite olmalı. Çocukların oyun oynarken keyif aldığını düşünürsek hobiyi de oyuna dönüştürerek alışkanlık haline getirmesini sağlayabilirsiniz. Çocukların hobi edinmeye başladığı ilk süreçte ebeveynlerin de onlara eşlik etmeleri oldukça önemli.

Çocuklara hobi kazandırmaya çalışırken, onların isteklerini asla göz ardı etmemelisiniz. Kendi beklentilerinize göre değil, çocuğunuzun gelişim gösterebileceği alanlara göre seçim yapmasına müsaade etmelisiniz. Bu konuda ebeveynlerin ısrarcı olmaması gerekir. Çocuğa belirli bir aktivite konusunda baskı yapıldığında bu durum onda ters etki yaratabilir. Örneğin, dans kursuna gitmek istemeyen bir çocuğunuz varsa onu buna kesinlikle zorlamamalısınız. Bunun yerine onun istediği ve belirleyeceği bir alana yönelmesi konusunda teşvikte bulunmalısınız.

Özellikle küçük yaştaki çocuklar, başarıları karşısında takdir görmeyi bekler. Çocuğunuzun hobi kazanmasına yardımcı olmak istiyorsanız, onun ilgili olduğu alanda onu mutlaka teşvik edin. Yaptıklarıyla yakından ilgilenip hobisiyle ilgili farklı bilgiler edinmesine ve kendini geliştirmesine yardımcı olun. Böylece çocuğunuzun ilgilendiği alana yönelik özgüveni artacak ve bu ilgi kısa süre içinde hobiye dönüşecektir.

Kaynakça

- <http://www.henipost.com/2018/11/yas-gruplarina-gore-cocuga-hobi-kazandirma-yontemleri/>
- <https://www.egitimpedia.com/cocuklar-hangi-yasta-ne-yapabilir/>

YAZARLARIMIZ

EMİNE ÜNLÜ ŞEKER

Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümünden onur derecesi ile ve Bilgi Üniversitesi Klinik Psikoloji/ Çocuk-Ergen alt dalı yüksek lisans programından yüksek lisans ile mezun olmuştur. Cerrahpaşa Tıp fakültesi Çocuk Ergen Ruh ve Sinir Hastalıkları ve Nöroloji servisinde ve PSI Gelişim, Eğitim ve Araştırma Merkezi'nde staj; Boğaziçi Üniversitesi'nde yürütülen çeşitli projelerde asistanlık yapmıştır. Halen, Boğaziçi Üniversitesi'nde yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak çalışmakta, çeşitli üniversitelerde de "Gelişimsel Psikopatoloji, Klinik Görüşme Teknikleri" gibi bazı dersleri vermeyi sürdürmektedir.

BÜŞRA TILKICI

18 Mart 1995 İstanbul doğumlu. 1 kız kardeşi var. Boğaziçi Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü 2019 mezunu. Bir yandan okul öncesi öğretmeni olarak çalışıp diğer yandan Hacettepe Üniversitesi okul öncesi eğitimi alanında bütünlük doktora yapıyor. Instagram'da ve Youtube'da @kitabimsiseyler kullanıcı adıyla çocuk kitapları hakkında deneyimlerini paylaşıyor. Sosyal duygusal öğrenme, çocuk edebiyatı ve pozitif psikolojiyle ilgilenmekten keyif alıyor.

EFRUZE ESRA ALPTEKİN

2014 yılında İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Felsefe bölümünden mezun oldu. Aynı üniversitede Felsefe yüksek lisans eğitimine başladı. Çağdaş Drama Derneği “Yaratıcı Drama Liderliği” Sertifika eğitimine devam etmektedir. Masal ve Drama adına aldığı birçok eğitimin uygulamasını kendi kurmuş olduğu “Oyun Çalışmaları-Oça” Dayanışma ağı ile yürütmektedir. Sosyal dezavantajlı bölgelerde Oça ekibi ile birlikte sosyal sorumluluk çalışmaları yapmaktadır.

BAHAR KURAL

İstanbul Bakırköy Doktor Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı olarak görev almaktadır. Aynı zamanda Boğaziçi Üniversitesinde Çocuk Sağlığı ve İnsan Fizyolojisi dersini vermektedir.